

Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma - toimenpideohjelma

Pirkanmaan ympäristökeskus

PIRKANMAAN YMPÄRISTÖKESKUKSEN
RAPORTTEJA 06 | 2007

Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma- toimenpideohjelma

Pirkanmaan ympäristökeskus

Tampere 2007

PIRKANMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

PIRKANMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS

PIRKANMAAN YMPÄRISTÖKESKUKSEN RAPORTTEJA 06 | 2007
Pirkanmaan ympäristökeskus
Yhdyskuntatekniikan osasto

Taitto: Anu Peltonen
Sisäsivujen kuvat: Satu Lehtikangas, FCG Suunnittelukeskus Oy,
Tellervo Kiviniemi, Pirkanmaan ympäristökeskus

Julkaisu on saatavana myös internetistä:
www.ymparisto.fi/julkaisut

Yliopistopaino Oy, Tampere 2007

ISBN 978-952-11-2943-8 (nid.) tai (sid.)
ISBN 978-952-11-2944-5 (PDF)
ISSN 1796-1793 (pain.)
ISSN 1796-1807 (verkkoj.)

SISÄLLYS

I Johdanto	5
1.1 Toimenpideohjelman lähtökohdat ja tavoitteet.....	5
1.2 Vesihuollon rahoitus- ja avustusjärjestelmä.....	6
1.3 Toimenpideohjelman kytkeytyminen vesihuollon suunnitteluprosessiin	7
1.3.1 Yleistä	7
1.3.2 Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma.....	7
1.3.3 Hankesuunnittelu	8
1.4 Toimenpideohjelman toteutus	8
2 Tarkastellut vesihuoltohankkeet	10
3 Perusteet hankkeiden tukikelpoisuuden arvioinnille	11
4 Toimenpideohjelma 2007	14
4.1 Hankkeiden toteutusjärjestys	14
4.2 Hankkeiden kuvaus ja perustelut	15
4.2.1 Viemäri ja vesijohto -hankkeet	15
4.2.2 Erilliset viemärihankkeet	19
4.2.3 Erilliset vesijohtohankkeet	21
LIITE 1. Hankelistaus	23
LIITE 2. Lista vesihuoltohankkeiden suunnitteluasiakirjoissa tarkastel- tavista seikoista	24
LIITE 3. Hankkeiden kiireellisyyden arviointiperusteet	26
LIITE 4. Kuvaus hankkeiden arvioinnissa käytetyistä pisteytyksestä...	27
LIITE 5. Kartta - toimenpideohjelma 2007	28
Kuvailulehti	29

1 Johdanto

1.1

Toimenpideohjelman lähtökohdat ja tavoitteet

Tämä toimenpideohjelma on laadittu jatkotyönä vuoden 2005 lopulla valmistuneelle Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmalle¹, joka on vesihuoltolain mukainen viranomaisten ja kuntien yhdessä laatima yleissuunnitelma. Suunnitelma sisältää tavoitteet ja toimenpiteet vesihuollon ylikunnalliselle kehittämiselle Pirkanmaalla. Toimenpideohjelmassa arvioidaan kehittämissuunnitelmaan sisältyvien hankkeiden toteuttamismahdollisuuksia.

Kehittämissuunnitelman laadinta oli monivaiheinen prosessi, jossa lähdettiin liikkeelle nykytilan kartoittamisesta ja tavoitteiden asettamisesta. Tämän pohjalta tiiviissä yhteistyössä kuntien kanssa kartoitettiin kehittämistarpeet ja vaihtoehtoiset kehittämistoimenpiteet. Vaihtoehtoisia ratkaisuja arvioitiin mm. taloudellisesta ja toiminnallisesta sekä ympäristöllisestä näkökulmasta. Vertailun perusteella päädyttiin lopulliseen suunnitelmaesitykseen, joka on koottu julkaisuksi. Suunnitelman ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten arviointi sekä yleisön kuuleminen toteutettiin nk. SOVA-lakiin pohjautuen (SOVA-laki = laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005)).

Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet koskevat vedenhankintaa ja -jakelua sekä jätevesien johtamista ja käsittelyä. Myös jätevesilietteen käsittelyä tarkasteltiin suunnitelmassa, mutta konkreettiset toimenpiteet sen osalta jäivät vielä avoimiksi. Suunnitelmaan sisältyvät hankkeet/ toimenpiteet on kuvattu työstä laaditussa julkaisussa.

Toimenpideohjelman tarkoituksena on arvioida kehittämissuunnitelmassa esitettyjä hankkeita vesihuollon tukemista koskevan lain (686/2004) pohjalta ja nostaa esiin ne hankkeet, jotka ovat toteutettavissa valtion tukitoimin. Kyseiset hankkeet on toimenpideohjelmassa asetettu alustavaan toteuttamisjärjestykseen niiden valmiusasteen, kiireellisyyden ja vaikuttavuuden perusteella.

Valtion työnä toteutettavia toimenpiteitä ovat ensisijaisesti vesilaitoksen syöttövesijohdon, kahden vesilaitoksen välisen yhdysvesijohdon sekä haja-asutusta palvelevan merkittävän runkovesijohdon tai jätevesien keskitettyä käsittelyä ja poisjohtamista palvelevan siirto-, purku- tai kokoojaviemärin rakentaminen. Toimenpideohjelma sisältää kaikki mainitunlaiset, Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa esitetyt hankkeet, joita ei vielä ole toteutettu. Kehittämissuunnitelmassa on esitetty myös muunlaisia hankkeita, kuten mm. kuntien sisäisiä viemärointi- ja vesijohtohankkeita sekä puhdistamoiden ja vedenottamoiden rakentamishankkeita. Kehittämissuunnitelman ”ulkopuolelta” toimenpideohjelmaan voidaan ottaa muita hankkeita, jotka täyttävät vesihuollon tukemista koskevassa laissa asetetut vaatimukset ja toteuttavat kunnan kehittämissuunnitelmassa ja alueellisessa yleissuunnitelmassa esitettyjä tavoitteita.

Toimenpideohjelma on laadittu viranomaisten suunnittelun apuvälineeksi. Tehtyjä hankekohtaisia tarkasteluita ja hankkeiden vertailua hyödynnetään mm. valtion

¹ Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma. VAIHE II. Yleissuunnitelma. Ympäristöselostus. 2006. Pirkanmaan ympäristökeskus. Alueelliset ympäristöjulkaisut 411. ISBN 952-11-2131-9. ISSN 1238-8610.

vesihuollon tukitoimenpiteiden suunnittelussa ja ennakoinnissa sekä rahoitus-/avustushakemusten käsittelyssä.

Toimenpideohjelmaa on varauduttu päivittämään vuosittain (päivitys koskee ensisijaisesti kappaletta 4 sekä liitettä 1). Päivityksistä muodostuu jatkuva prosessi, joka kytkeytyy mm. kehittämissuunnitelman seurantaan ja hankesuunnitteluun. Ohjelman päivitystarve riippuu ensisijaisesti ohjelmassa mukana olevien hankkeiden toteutuksen aikataulusta ja keskinäisestä toteutusjärjestyksestä.

Toimenpideohjelman laadinnasta on vastannut Pirkanmaan ympäristökeskus. Osa työn valmistelusta on tehty konsulttityönä FCG Suunnittelukeskus Oy:ssä. Toimenpideohjelman sisällöstä on käyty keskustelua sekä kuntien että Pirkanmaan liiton kanssa. Pirkanmaan ympäristökeskus on osallistunut ohjelmaan sisältyvien hankkeiden valmisteluun.

1.2

Vesihuollon rahoitus- ja avustusjärjestelmä

Vesihuoltotoimenpiteitä tuetaan valtion talousarviossa myöntämällä niiden toteuttamiseen avustusta taikka toteuttamalla niitä kokonaan tai osaksi valtion työnä. Tuen myöntävät alueelliset ympäristökeskukset. Tuki rahoitetaan valtion talousarviossa tarkoitusta varten myönnettävistä erityismäärärahoista sekä lisäksi työllisyysvaroista ja Euroopan yhteisön varoista.²

Laissa vesihuollon tukemisesta (686/2004) on määritetty, millaisiin tarkoituksiin tukea voidaan myöntää. Vesihuoltoavustuksiin sovelletaan lisäksi, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

Vesihuollon tukemista koskevan lain (VhtL) 3 §:ssä todetaan, että tukea voidaan myöntää vesihuoltolaisissa (119/2001) tarkoitettulle vesihuoltolaitokselle tai muulle vesihuoltoa varten perustetulle yhtymälle tai yhteisölle taikka kuntayhtymälle tai kunnalle vesihuoltotoimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on:

- 1) alueellisen yhteistyön aikaansaaminen vesihuollossa;
- 2) vesihuollon turvaaminen erityistilanteissa;
- 3) vesihuoltolain 1 §:ssä tarkoitettun vesihuollon aikaansaaminen maaseutuyhdyskunnissa ja haja-asutusalueilla; tai
- 4) pinta- tai pohjavesien pilaantumisen ehkäiseminen taikka niiden tilan parantaminen.

Lisäksi vesihuoltotoimenpiteen tukemisen edellytyksenä on, että (VhtL 4 §):

- 1) sen toteuttamista on taloudellisista, terveydellisistä, ympäristönsuojelullisista tai muista niihin verrattavista syistä pidettävä tarpeellisena;
- 2) sitä varten on laadittu suunnitelma, jossa on otettu huomioon kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelma ja alueellinen vesihuollon yleissuunnitelma;
- 3) tuettaessa vedenhankintaa varmistetaan jätevesien käsittelyn riittävyys ja tuettaessa jätevesien poisjohtamista ja käsittelyä myös vedenhankintaan liittyvät näkökohdat otetaan riittävästi huomioon; ja
- 4) toimenpiteen kustannukset ovat kohtuulliset sillä saavutettaviin hyötyihin verrattuna.

² Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vesihuollon tukemisesta (HE 19/2004).

Toimenpideohjelman kytkeytyminen vesihuollon suunnitteluprosesseihin

Yleistä

Toimenpideohjelman laadinta ja vuotuinen päivitys on osa Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma -prosessia. Ohjelma kytkeytyy kiinteästi myös hankesuunnittelun aikana eri tahojen kanssa tehtävään suunnittelu yhteistyöhön. Seuraavassa on pyritty kuvaamaan toimenpideohjelman kytkeytymistä näihin eritasoisin suunnitteluprosesseihin.

Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma

Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on asetettu strategisia tavoitteita sekä esitetty toimenpiteitä vesihuollon kehittämiseksi. Tehdyn suunnitelman aikajänne ulottuu noin vuoteen 2020 saakka, osin myös pidemmälle. Kehittämissuunnitelman päivitystarvetta joudutaan todennäköisesti arvioimaan viimeistään noin vuonna 2015. Tuolloin vesihuollon arvioidaan kehittyneen siinä määrin, että tavoitteita ja toimenpiteitä on lähdettävä arvioimaan uudelta pohjalta.

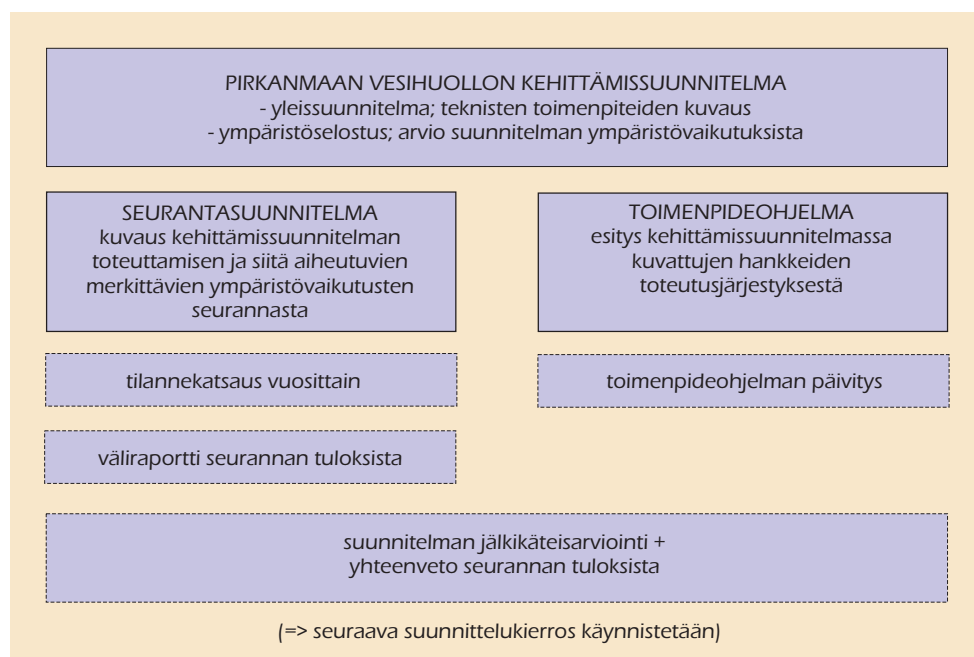
Kehittämissuunnitelma yhdessä suunnitelman jatkuvan seurannan ja vuosittain päivitettävän toimenpideohjelman kanssa muodostavat maakunnallisen vesihuoltoa koskevan kehittämissuunnitelman prosessin. Prosessi etenee myös hankesuunnittelun muodossa.

Toimenpideohjelmalla määritellään kehittämissuunnitelmaan sisältyville, tukilain edellytykset täyttävälle hankkeille toteutusjärjestys ja -aikataulu. Ohjelma on viranomaisten työväline mahdollistaen kokonaiskäsityksen muodostamisen ja ennakoivan suunnittelun.

Hankkeiden toteutusaikataulua pystytään toimenpideohjelmassa arvioimaan tarkasti vain muutaman vuoden ajalle eteenpäin niiden hankkeiden osalta, joiden valmistelu on jo käynnissä. Monien hankkeiden toteutukselle ei vielä lähivuosina ole edellytyksiä. Varsinkin suurten hankkeiden valmistelu vie pitkään ja aikataulu saattaa venyä mm. lupaprosesseista johtuen. Tämä saattaa vaikuttaa myös toimenpideohjelmaan. Ohjelmaa varaudutaankin päivittämään vuosittain. Tässä yhteydessä tullaan tarkistamaan tiedot kaikkien kehittämissuunnitelmaan sisältyvien hankkeiden suunnitteluvaiheesta. Tämä päivitysprosessi liittyy myös kehittämissuunnitelman seurantaan, jossa tarkkaillaan kehittämissuunnitelman toteutumista ja sen vaikutuksia.

Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelman seurannasta on laadittu erillinen seurantasuunnitelma. Seurantasuunnitelmaan on sisällytetty mm. vesihuollon toimintavarmuuteen liittyviä indikaattoreita, kuten vesilaitosten varmuusluokituksen seuranta. Seuranta antaa tietoa mm. siitä, miten hyvin vedensaanti on turvattu erityistilanteissa sekä siitä, milloin on tehtävä ratkaisuja jätevedenpuhdistuksen kehittämisen osalta (esim. puhdistamon saneeraaminen tai jätevesien johtaminen muualle). Seurannan tuottaman tiedon perusteella voidaan toimenpideohjelmaan liittyen ennakoita ja varautua tiettyjen hankkeiden vireille tuloon hyvissä ajoin etukäteen. Seuranta ja toimenpideohjelmat nivoutuvatkin kiinteästi yhteen. Seurannasta tullaan toteuttamaan vuosittain tilannekatsaus ja noin 3-5 vuoden välein tehdään kattavampi tarkastelu kehittämissuunnitelman toteutumisesta ja vaikutuksista.

Kuvassa 1 on havainnollistettu Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelman prosessia raportoinnin näkökulmasta. Tavoitteena on päivittää toimenpideohjelmaa vuosittain.

Kuva 1. Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmaan liittyvä raportointi.

1.3.3

Hankesuunnittelu

Vesihuoltohankkeiden valmistelu käynnistetään yleensä yhteistyöneuvotteluilla, joiden perusteella tehdään päätös esiselvitysten/ suunnittelun käynnistämisestä. Hankkeen jatkovalmistelusta ja toteutuskelpoisuudesta tehdään päätöksiä suunnitelmista saadun tiedon pohjalta.

Hankkeen suunnitteluvaiheesta saadut tiedot päivitetään toimenpideohjelmaan. Tässä yhteydessä tarkastellaan hanketta tukilain, vaikuttavuuden ja kiireellisyyden pohjalta suhteessa muihin samalla aikajänteellä toteutuvaksi suunniteltuihin hankkeisiin.

1.4

Toimenpideohjelman toteutus

Toimenpideohjelman laadinta käynnistettiin kokoamalla Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmaan sisältyvät hankkeet yhteen ja karsimalla listalta jo toteutuneet hankkeet sekä ne hankkeet, jotka eivät täytä vesihuollon tukilain edellytyksiä (kts. hankelista liitteessä 1). Toimenpideohjelman listaukseen otettiin mukaan vain kuntien ja taajamien väliset siirtolinjahankkeet, jotka täyttävät tukilain edellytykset. Esimerkiksi vedenottamo- tai puhdistamohankkeet jätettiin listauksen ulkopuolelle. Koottaessa hankelistausta tarkistettiin samalla myös hankkeiden suunnittelun vaihe sekä päivitettiin hankkeiden kustannustiedot.

Hankkeiden toteutuksen valmiusasteen perusteella määritettiin ne hankkeet, joiden toteutus on mahdollista tarkasteltavana olevalla ajanjaksolla (n. vv. 2010 - 2020). Näistä hankkeista koottiin laajemmin tietoa tukilain mukaista vaikuttavuustarkastelua varten. Kustakin hankkeesta laadittiin hankekortti, johon kirjattiin kuvaus hank-

keesta ja sen kiireellisyydestä sekä perustelut hankkeen vaikuttavuudelle vesihuollon tukilain mukaisesti. Vaikuttavuuden tarkastelussa käytetyt kriteerit on kuvattu kappaleessa 3. Liitteeseen 2 on listattu näkökulmia, joita hankkeiden kuvauksessa on käytetty. Keskeisimpiä hankkeiden kiireellisyyden tarkastelussa käytettyjä näkökulmia on listattu liitteeseen 3. Tarkastelut tehtiin hankkeesta käytettävissä olleiden tietojen perusteella.

Sanallisen kuvauksen perusteella hankkeiden vaikuttavuutta arvioitiin myös pisteytyksellä. Näin kaikista hankkeista saatiin yhdenmukainen arvio tukilain näkökulmasta. Pisteytyksessä päädyttiin neliportaiseen asteikkoon (0,1, 3 ja 5). Pisteytyksessä haluttiin korostaa tiettyjen kriteerien merkitystä ja tätä varten kaikille kriteereille määritettiin painokerroin. Tärkeimmät kriteerit saivat painokertoimeksi 0,2 (20 %). Kriteerien painokerrointen summa on 1 (100 %). Pisteytystä on kuvattu tarkemmin liitteessä 4.

Hankekortit ja pisteytys laadittiin yksinomaan viranomaiskäyttöön ja siksi niitä ei ole esitetty tässä raportissa. Tehtyjä tarkasteluja hyödynnetään mm. laadittaessa vesihuollon tukemista koskevia rahoitusesityksiä ministeriöille.

Tehtyjen tarkasteluiden perusteella voitiin viimeistellä esitys hankkeiden alustavasta toteutusjärjestyksestä sekä kirjata perustelut hankkeiden toteutukselle/ rahoitukselle. Kappaleeseen 4 kirjattu toteutusjärjestys ja hankekuvaukset muodostavat Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelman toimenpideohjelman. Ohjelman tulevat päivitykset kohdistuvat ensisijassa kyseisessä kappaleessa esitettyihin tietoihin sekä liitteen 1 hankelistaukseen. Tarvittaessa ohjelmaa voidaan päivittää myös arviointiperusteiden osalta.

Toimenpideohjelmassa on tarkasteltu hankkeita käytettävissä olleiden alustavien tietojen perusteella. Hankkeiden rahoitusperusteet tullaan tarkistamaan lopullisten suunnitelmien pohjalta ennen rahoitusesityksen tekemistä valtiolle. Tätä silmällä pitäen suunnitelma-asiakirjoissa tulisi esittää riittävän kattavat tiedot hankkeista. Tavoitteena on, että suunnitelmissa käsiteltäisiin samoja asioita, joita on käytetty toimenpideohjelmassa hankkeiden tukikelpoisuuden, vaikuttavuuden ja kiireellisyyden arvioinnissa (kts. liitteet 2 ja 3). Tällä tavoin hankkeista saadaan riittävät tiedot rahoituspäätösten tekemistä varten ja käsittely tapahtuu sujuvasti.

Hankkeiden vaikuttavuuden arvioinnissa korostuvat hankkeiden myönteiset vaikutukset. Kokonaisnäkömyksen saamiseksi tulisi suunnitelma-asiakirjoissa esittää myös hankkeen kielteiset vaikutukset. Hankkeen vaikutusten arviointia edellytetään mm. lupakäsittelyiden yhteydessä. Kaikkia hankkeita koskee YVA-lain 25 §:ään kirjattu yleinen selvilläolovelvollisuus hankkeen ympäristövaikutuksista.

2 Tarkastellut vesihuoltohankkeet

Toimenpideohjelmaan mukaan otetut hankkeet on listattu liitteeseen 1. Listalla on Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa esitetyistä hankkeista kuntien/taajamien väliset siirtolinjat. Hankkeet on jaoteltu kolmeen kategoriaan:

- hankkeet, joissa toteutetaan sekä viemäri että vesijohto
- erilliset viemärihankkeet
- erilliset vesijohtohankkeet.

Pääsääntöisesti hankkeet koskevat sekä viemärin että vesijohdon samanaikaista toteuttamista vesihuollon tukilain 4 §:n mukaisesti.

Useista osista koostuvat hankkeet on esitetty listauksessa yhtenä hankekokonaisuutena. Hankkeet on ryhmitelty alustavaan toteutusjärjestykseen. Kaikkien hankkeiden osalta ei ole ollut kuitenkaan mahdollisuutta tehdä arviota toteutusajankohdasta. Ensimmäisenä listalla on toimenpideohjelmaan sisältyvät hankkeet. Ne on korostettu listalla vihertävällä taustavärillä.

Liitteen 1 listalla ei ole mainittu sellaisia muutamia hankkeita, jotka ovat vielä selvityksen alla.

Liitteessä 1 on esitetty joitakin perustietoja kaikista hankkeista, kuten linjapituus, kustannusarvio sekä hankkeen vaihe. Siltä osin, kun hankkeista ei ollut käytettävissä erillistä kustannusarviota, on kustannukset laskettu linjojen pituuden perusteella käyttäen keskimääräisiä yksikköhintoja materiaalille ja työlle. Yksikköhinnat on saatu päivittämällä vuonna 2005 Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelman yhteydessä käytettyjä kustannuksia. Putkimateriaalin osalta kustannukset on päivitetty vuoden 2006 hinnaston mukaiseksi, rakennuskustannusten osalta kustannustason korotus on tehty rakennuskustannusindeksin mukaisesti. Niiden hankkeiden osalta, joissa viemäri ja vesijohto voidaan toteuttaa samaan kaivantoon, kokonaisrakentamiskustannus on arvioitu 30 % suuremmaksi kuin mitä kaivannon asennettavan suuremman putken rakennuskustannus olisi yksittäin asennettuna.

Toimenpideohjelman laadinta on perustunut käytettävissä olleisiin tietoihin hankkeista sekä arviointiin hankkeiden etenemisestä. Hankkeiden toteutusvalmius muuttuu jatkuvasti ja näin ollen hankelistausta varaudutaan päivittämään vuosittain. Toteutusvalmiuteen vaikuttavat mm. suunnitelman valmiusaste, eri osapuolten välisten sopimusten valmiusaste sekä tarvittavien lupien valmiusaste.

3 Perusteet hankkeiden tukikelpoisuuden arvioinnille

Hankkeiden vaikuttavuuden arviointia varten määritettiin kuusi kriteeriä, jotka yhtä lukuun ottamatta pohjautuvat lakiin vesihuollon tukemisesta (686/2004). Kriteerit on kuvattu lyhyesti seuraavassa. Kriteerien kuvauksessa on käytetty mm. hallituksen esityksestä (HE 19/2004) poimittuja lakiehdotuksen perusteluita sekä opasluonnosta vesihuollon tukemisesta. Kriteereihin liittyviä näkökulmia on listattu liitteessä 2.

1) Hankkeen tavoitteena on alueellisen yhteistyön aikaansaaminen vesihuollossa (VhtL³ 3§) (20 %)

Tavoitteena on aikaansaada alueellisesti ja seudullisesti tarkoituksenmukaista yhteistyötä vesihuollossa ja edistää tältä osin vesivarastrategian päämääriä (alueellisen suunnittelun, toimintojen kokoamisen, yhteistyön ja kumppanuuksien edistäminen). Yhteistyöllä pyritään osaltaan edistämään vesihuollon toimivuutta ja tehokkuutta kaikissa oloissa. Alueelliseksi yhteistyöksi katsotaan kahden tai useamman kunnan tai kuntaliitosten seurauksena syntyneiden alueiden vesihuoltotoimintojen kehittäminen ja muutoinkin seudullisten vesihuoltolaitosten välisen yhteistyön kehittäminen. Yhteistyö voi koskea yhteisen seudullisen tai useaa vesihuoltolaitosta palvelevan vedenhankintalähteen käyttöönottoa, vesihuoltolaitosten verkostoja yhdistävien siirtolinjojen rakentamista, toiminnallisesti yhtenäisen seudullisen verkoston aikaansaamista sekä siirto- ja yhdysvesilinjojen rakentamista vesihuoltolaitosten yhdistymistä silmällä pitäen.

2) Hankkeen tavoitteena on vesihuollon turvaaminen erityistilanteissa (VhtL 3§) (20 %)

Erityistilanteilla tarkoitetaan normaaliolojen poikkeustilanteita (kuten kuivuus, vedenottamon saastuminen jne.), häiriötilanteita ja valmiuslaissa (1080/1991) tarkoitettuja poikkeusoloja⁴ ts. kaikkia vesihuollon palvelutautantaa vaikeuttavia tai vaarantavia tilanteita. Tavoitteena on tukea toimenpiteitä, jotka palvelevat erityistilanteisiin varautumista. Joissakin tapauksissa tuettava toimenpide voi kuitenkin olla tarpeen vasta erityistilanteen jälkeen, kuten esimerkiksi jouduttaessa ottamaan kiireellisesti uusi vesilähde käyttöön vanhan vesilähteen pilaannuttua. Ensisijaisena tavoitteena on saavuttaa tilanne, jossa suurehkoa kuluttajajoukkoa palvelevilla vesihuoltolaitoksilla on käytettävissä riittävä varavedenottomahdollisuus silloin, kun päävedenottamo ei voida käyttää. Tavoitteena on myös vedenhankinnan varmistaminen silloin, kun käytössä on vain yksi vesilähde eikä yhteyksiä muihin verkostoihin. Hanke voi käsittää uuden vesilähteen ja/ tai siirtoyhteyden rakentamisen, jolla voidaan parantaa kahden tai useamman vesihuoltolaitoksen erityistilanteisiin varautumista.

3 Käytetyt lyhenteet: VhtL = Laki vesihuollon tukemisesta (686/2004), VHL = Vesihuoltolaki (119/2001)

4 Valmiuslaki (1080/1991) 2§: Poikkeusoloja ovat: 1) Suomeen kohdistuva aseellinen hyökkäys ja sota sekä sodan jälkitila; 2) Suomen alueellisen koskemattomuuden vakava loukkaus ja maahan kohdistuva sodanuhka; 3) vieraiden valtioiden välinen sota tai sodanuhka ja sellainen sodanuhkaa merkitsevä vakava kansainvälinen jännitystilä, joka edellyttää välttämättömiä toimenpiteitä Suomen puolustusvalmiuden kohottamiseksi, sekä muu vaikutuksiltaan näihin verrattava Suomen ulkopuolella sattunut erityinen tapahtuma, jos siitä voi aiheutua vakava vaara -- kansallisen olemassaolon ja hyvinvoinnin perusteille; 4) välttämättömien polttoaineiden ja muun energian sekä raaka-aineiden ja muiden tavaroiden tuonnin vaikeutumisesta tai estymisestä taikka muusta vaikutuksiltaan näihin verrattavasta kansainvälisen vaihdannan äkillisestä häiriintymisestä aiheutuva vakava uhka väestön toimeentulolle tai maan talouselämän perusteille; sekä 5) suuronnettomuus, edellyttäen, että tilanteen hallitseminen ei ole mahdollista viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin.

3) Hankkeen tavoitteena on aikaansaada sellainen vesihuolto, että haja-asutusalueilla tai maaseutuyhdyskunnissa on kohtuullisin kustannuksin saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi (VhtL 3§ ja VHL³ 1§) (20 %)

Kriteeri koskee vain maaseutuyhdyskuntia ja haja-asutusalueita, joissa vesihuoltolain vaatimukset täyttävän vesihuollon aikaansaamisesta aiheutuu usein käytännössä keskimääräistä suurempia kustannuksia. Maaseutuyhdyskunnilla tarkoitetaan lähinnä kunnan keskustaajaman ulkopuolella sijaitsevia sivukyliä ja muita taajamia. Tuettavia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi maaseutuyhdyskunnan ja haja-asutusalueen vesihuoltojärjestelmän liittäminen yleiseen vesihuoltolaitokseen, uuden vedenottamon rakentaminen ja talousveden laadun parantamiseen tähtäävät toimet. Pelkästään vesijohdon käsittävien hankkeiden tukeminen tulee kyseeseen vain poikkeustapauksissa.

4) Hankkeen toteuttaminen on terveydellisistä tai ympäristönsuojelullisista tai muista niihin verrattavista syistä tarpeellista (VhtL 4§). (20 %)

Tavoitteena on pinta- tai pohjaveden pilaantumisen ehkäiseminen tai niiden tilan parantaminen (VhtL 3§) sekä VHL:n 1 §:n mukaisesti taata terveydellisesti ja muutoinkin moitteettoman talousveden riittävä saanti. Hanke voi koskea haja-asutusalueen viemärointiä, jos alue on vesiensuojelullisesti herkkä tai sillä on ympäristö- tai terveysongelmia, tai siirtoviemärin rakentamista, haja-asutusalueelle rakennettavaa jätevedenpuhdistamoja tai puhdistamolietteen käsittelyä. Siirtoviemärihanketta voidaan tukea, jos nykyinen puhdistamo on saneeraustarpeessa ja jätevesien siirto toiselle puhdistamolle on taloudellisesti kannattavaa ja toimintoja kokoavaa, tai jos siirtoviemäri yhdistää alueen olemassa olevaan asutuksen viemärointiin.

5) Hankkeen toteuttaminen on taloudellisista syistä tarpeellista ja toimenpiteen kustannukset ovat kohtuulliset sillä saavutettaviin hyötyihin verrattuna (VhtL 4§) (10 %)

Taloudellisilla syillä tarkoitetaan ensisijaisesti sitä, että investoinneista asiakkaille ja kuluttajille aiheutuvat vesimaksut tai kiinteistölle aiheutuvat kustannukset muutoin muodostuisivat kohtuuttomiksi. Tuki voi olla perusteltua myös esimerkiksi silloin, kun on tarve aikaistaa tai mahdollistaa hankkeen toteuttaminen samanaikaisesti jonkin muun hankkeen kanssa. Hankkeen toteuttaminen on taloudellisesti perusteltua myös silloin, kun se parantaa yleisesti vesihuoltolaitoksen toimintaedellytyksiä (kustannustehokkuutta).

6) Hanke edistää seudun elinvoimaisuutta (10 %)

Seudun elinvoimaisuuden edistämisen tarkoitetaan esimerkiksi nykyisten toimijoiden toimintaedellytysten paranemista ja seudun kiinnostavuuden lisääntymistä uusien toimintojen/ asukkaiden sijoittumisen näkökulmasta. Alueen elinkeinoelämän kehittyminen saattaa olla riippuvainen esimerkiksi hyvälaatuisen pohjaveden riittävästä saannista. Suurin merkitys vesihuollolla on elintarviketeollisuuden ja maaseudun elinkeinojen näkökulmasta. Hanke itsessään voi myös edistää seudun elinvoimaisuutta luomalla uusia, pysyviä työpaikkoja.

Hallituksen esityksessä todetaan, että valtion tukea tarvitaan erityisesti alueellisen yhteistyön parantamiseen, vesihuollon turvaamiseen erityistilanteissa sekä vesihuollon parantamiseen maaseutuyhdyskunnissa ja vesihuoltolaitosten verkostojen ulkopuolelle jäävillä haja-asutusalueilla samoin kuin asutuksen jätevesistä ympäristölle aiheutuvan kuormituksen vähentämiseksi. Tällä perusteella mainitut kriteerit on määritelty hankkeiden vertailussa tärkeimmiksi ja niiden painoarvo on ollut hankkeiden vaikuttavuudesta laaditussa pisteytyksessä 0,2 (eli 20 % 100 %:sta). Muiden kriteerien painoarvona on käytetty 10 %.

Osa kriteereihin sisältyvistä näkökulmista kuvaa myös hankkeen kiireellisyyttä. Keskeisimpiä kiireellisyyteen vaikuttavia tekijöitä on listattu liitteeseen 3.

4 Toimenpideohjelma 2007

4.1

Hankkeiden toteutusjärjestys

Taulukoissa 1 on esitetty syksyn 2007 käsitys tukilain mukaisten vesihuoltohankkeiden toteutusjärjestyksestä ja -aikataulusta vuoteen 2020 saakka. Taulukkoon on eritelty hankkeet, jotka sisältävät sekä viemärin että vesijohdon samanaikaisen toteuttamisen, sekä hankkeet, joissa tulee toteutettavaksi vain viemäri tai vesijohto. Toteutusvaiheessa olevat hankkeet on mainittu erikseen taulukossa 1. Näiden hankkeiden osalta on jo tehty päätös valtion tuen myöntämisestä.

Taulukko 1. Toimenpideohjelma tukilain mukaisten hankkeiden alustava toteutusaikataulu Pirkanmaalla.

Hanke	Kustannukset, milj. euroa	Aikataulu
Viemäri ja vesijohto -hankkeet		
Kangasala - Tampere siirtoviemäri ja yhdysvesijohto	6,70	toteutusvaiheessa
Lounais- ja Luoteis-Pirkanmaan vesihuoltohanke, vaihe I	8,88	toteutusvaiheessa
Suodenniemi - Mouhijärvi - Häijää syöttö- ja yhdysvesijohto ja siirtoviemäri	2,00	2008 - 2009
Killinkoski - Virrat - Kukkokangas yhdysvesijohto ja siirtoviemäri	3,40	2009 - 2010
Sappee - Aitoo - Pälkäne yhdysvesijohto ja siirtoviemäri	3,51	2009 - 2012
Hämeenkyrö - Nokia syöttövesijohto ja siirtoviemäri	13,00	2011 - 2014
Tavase: Valkeakosken suunta	5,00	2013 - 2015
YHTEENSÄ	42,49	
Erilliset viemärihankkeet		
Kihniö - Parkano siirtoviemäri	2,83	2009 - 2010
Juupajoki - Hirsilä - Orivesi siirtoviemäri	1,20	2010 - 2011
Vammala - Äetsä - Huittinen siirtoviemäri	8,00	2011 - 2012
Kuhmalahti - Kangasala siirtoviemäri	2,00	2013 - 2014
Ikaalinen - Hämeenkyrö siirtoviemäri	3,00	2015 ->
YHTEENSÄ	17,03	
Erilliset vesijohtohankkeet		
Toimintavarmuuden parantaminen eteläisellä Pirkanmaalla, keskeiset hankkeet: Linnakorven yhdysvesijohto, Vuoreksen yhdysvesijohto sekä VaToViLe-yhteys Lempäälän ja Valkeakosken välillä	5,25	2010 - 2011
Tavase: Tampereen suunta	10,00	2015 - 2017
YHTEENSÄ	15,25	

Taulukko 2. Toimenpideohjelmaan sisältyvien hankkeiden toteutusaikataulu.

Hanke	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
VIEMÄRI JA VESIJOHTOHANKKEET													
Kangasala - Tampere siirtoviemäri ja yhdysvesijohto													
Lounais- ja Luoteis-Pirkanmaan vesihuoltohanke, vaihe I													
Suodenniemi - Mouhijärvi - Häijää syöttö- ja yhdysvesijohto ja siirtoviemäri													
Killinkoski - Virrat - Kukkokangas yhdysvesijohto ja siirtoviemäri													
Sappee - Aitoo - Pälkäne yhdysvesijohto ja siirtoviemäri													
Hämeenkyrö - Nokia syöttövesijohto ja siirtoviemäri													
Tavase: Valkeakosken suunta													
ERILLISET VIEMÄRIHANKKEET													
Kihniö - Parkano siirtoviemäri													
Juupajoki - Hirsilä - Orivesi siirtoviemäri													
Vammala - Äetsä - Huittinen siirtoviemäri													
Kuhmalahdi - Kangasala siirtoviemäri													
Ikaalinen - Hämeenkyrö siirtoviemäri													
ERILLISET VESIJOHTOHANKKEET													
Toimintavarmuuden parantaminen Etelä-Pirkanmaalla													
Tavase: Tampereen suunta													

Toimenpideohjelman hankkeet on esitetty kartalla liitteessä 5.

4.2

Hankkeiden kuvaus ja perustelut

Seuraavassa on esitetty kuvaus ja perustelut toimenpideohjelman hankkeista.

4.2.1

Viemäri ja vesijohto -hankkeet

Suodenniemi - Mouhijärvi - Häijää syöttö- ja yhdysvesijohto ja siirtoviemäri

- Hankkeessa on tarkoitus rakentaa Mouhijärven Hyynilänkankaan pohjavesialueelta syöttövesijohto Vammalaan ja samanaikaisesti siirtoviemäri Suodenniemeltä Mouhijärven kunnan puhdistamolle (koskee noin 550 asukaahan jätevesiä). Vesijohto yhdistetään Häijäässä Hämeenkyröstä Vammalaan rakennettuun vesijohtoon. Hyynilänkankaan pohjavesialueelta rakennetaan syöttövesijohto ja varavesiyhteys Suodenniemelle.
- (Kriteeri 1) Hankkeessa on mukana neljä kuntaa: Mouhijärvi, Hämeenkyrö, Vammala ja Suodenniemi. Hankkeella on huomattava merkitys Vammalan vedenhankinnalle. Hanke palvelee Vammalassa 4000 asukasta sekä elintarviketeollisuutta.
- (Kriteeri 2) Hanke turvaa erityisesti Vammalan vedenhankintaa erityistilanteissa, kun nykyinen pintavesilaitos jää varanvedenottamoksi.
- (Kriteeri 4) Hankkeen myötä Vammalassa siirrytään pintaveden käytöstä pohjaveden käyttöön. Tämän myötä talousveden laatu paranee ja vedenhankintaan/veden laatuun liittyvät riskit vähenevät. Kuntien jätevesien yhteiskäsitteilyllä parannetaan toimintavarmuutta ja tehostetaan jäteveden käsittelyä.

Suodenniemellä puhdistamon lopettamisen myötä poistuu sen aiheuttama vesistökuormitus (paikallista merkitystä).

- (Kriteeri 5) Kustannukset ovat kohtuulliset Vammalan vedenhankinnan varmuuden lisääntyessä ja talousveden laadun parantuessa. Hanke parantaa jätevesien käsittelyn kustannustehokkuutta. Suodenniemellä vältetään tulevat investoinnit omaan puhdistamoon.
- (Kriteeri 6) Hankkeen toteutumisella on merkitystä Vammalan elintarviketeollisuuden toimintaedellytysten säilymisen kannalta. Lisäksi Vammalan kiinnostavuus yritysten ja asukkaiden näkökulmasta saattaa lisääntyä hankkeen myötä.

Killinkoski - Virrat - Kukkokangas yhdysvesijohto ja siirtoviemäri

- Virtain keskustan vedenjakelusta huolehtii Virtain Vesiosuuskunta ja Killinkosken taajamassa kaupungin omistama vesilaitos. Killinkoskelle ostetaan vesi Ähtärin kaupungilta. Killinkosken ja Virtain välille on tarkoitus rakentaa yhdysvesijohto. Vesijohdon kautta voidaan johtaa tarvittaessa vettä myös Virroilta Ähtärin suuntaan. Edelleen Virtain vedenhankinnan varmistamiseksi kaupunki rakentaa Ruoveden kunnan puolella sijaitsevalla Kukkokankaan alueelle uuden pohjavedenottamon. Vedenottamolta vesi on tarkoitus johtaa käsiteltäväksi Virtain keskustassa sijaitsevaan Kankaan vedenottamoon. Samassa yhteydessä rakennetaan siirtoviemäri Killinkosken jätevesien johtamiseksi Virtain keskuspuhdistamoon.
- (Kriteeri 1) Hanke koskettaa ensisijaisesti Virtain kahta taajama-aluetta (keskustaajama ja Killinkoski), mutta hankkeeseen liittyvät myös Ruovesi ja Ähtäri. Yhdysvesijohdon rakentamisella on tärkeä merkitys Virtain vedenhankinnan varmuuden parantamisessa. Hanke koskettaa Virtain keskustaajamassa reilua 4000 asukasta ja Killinkoskella noin 300 asukasta.
- (Kriteeri 2) Hanke parantaa vesihuollon toimivuutta erityistilanteissa Virroilla ja Ähtärissä.
- (Kriteeri 4) Jätevesien yhteiskäsittelyllä parannetaan toimintavarmuutta ja tehostetaan käsittelyä. Hankkeen toteuttamisella poistuvat Killinkosken puhdistamon jätevesikuormitus Metterinjärvestä sekä sen alapuolisesta vesistöstä (paikallista merkitystä).
- (Kriteeri 5) Hanke palvelee kolmea eri tarkoitusta: Virtain, Killinkosken ja Ähtärin vesijohtoverkostojen yhdistämistä, lisäveden hankintaa Ruovedeltä sekä jätevesien johtamista Killinkoskelta Virtain keskuspuhdistamolle. Näiden myötä vedenhankinnan varmuus paranee ja jätevesien käsittelyn kustannustehokkuus paranee. Hankkeen kustannukset ovat kohtuulliset saavutettaviin hyötyihin nähden.
- (Kriteeri 6) Hanke turvaa asumisen ja elinkeinotoimintojen perusedellytyksiä kokonaisuudessaan varsin laajalla alueella Virroilla.

Sappee - Aitoo - Pälkäne yhdysvesijohto ja siirtoviemäri

- Pälkäneen ja Luopioisten kunnat yhdistyivät 1.1.2007 muodostaen Pälkäneen kunnan (asukasluku noin 6 500). Kunnan alueella on toiminnassa kuusi jätevedenpuhdistamoa. Vedenhankinta toteutetaan neljän vedenottamon avulla. Hankkeen tarkoituksena on keskittää jätevedenkäsittely Pälkäneen keskuspuhdistamolle. Ensi vaiheessa Aitoon, Sappeen ja Flagmore Oy:n jätevedet johdetaan keskuspuhdistamolle. Siirtoviemäriin rakentamisen yhteydessä Aitoosta Pälkäneen keskuspuhdistamolle, rakennetaan myös syöttövesijohto samaan kaivantoon. Näin Pälkäneen vesihuoltolaitoksen veden riittävyys saadaan varmistettua.

- (Kriteeri 1) Hanke koskettaa kuntaliitoksen seurauksena syntyneen Pälkäneen kunnan Sappeen, Aitoon ja Pälkäneen kirkonkylän taajama-alueita. Hanke mahdollistaa vesihuoltotoimintojen kokoamisen ja parantaa näin toiminnan kustannustehokkuutta. Veden jakelun varmuus paranee kaikkien niiden kiinteistöjen osalta, jotka ovat Luopioisissa ja Pälkäneellä vesijohtoverkoston piirissä. Hanke on tärkeä Pälkäneen kunnan kannalta.
- (Kriteeri 2) Aitoon uuden vedenottamon myötä paranee veden jakelun toimintavarmuus koko kunnassa.
- (Kriteeri 3) Hanke mahdollistaa Sappeen kylän liittymisen yleiseen viemäri-verkkoon. Linjan varrella oleva haja-asutus voidaan liittää yleiseen vesijoh-toverkkoon, minkä myötä talousveden laatu paranee (kiinteistökohtaisten kaivojen veden laatu on ollut paikoin heikko). Haja-asutuksella on myös mahdollisuus liittyä rakennettavaan viemäriin, minkä myötä asumisviihtyi-syys paranee ja ympäristön/ vesistöjen kuormitus vähenee paikallisesti.
- (Kriteeri 4) Jätevesien yhteiskäsittelyllä parannetaan toimintavarmuutta ja tehostetaan käsittelyä. Sappeen ja Aitoon puhdistamoiden toiminnan loppu-misen myötä poistuu niiden aiheuttama vesistökuormitus (paikallista merki-tystä).
- (Kriteeri 5) Hankkeen toteuttaminen parantaa vesihuollon toiminnan kus-tannustehokkuutta. Hankkeen kustannukset ovat kohtuulliset saavutettaviin hyötyihin (matkailutoiminnan ja teollisuuden kehittäminen) nähden.
- (Kriteeri 6) Hanke parantaa edellytyksiä kehittää Sappeen matkailualueen toimintaa. Lisäksi hanke lisää Pälkäneen ja Aitoon taajamien välisen alueen kiinnostavuutta asutuksen näkökulmasta, mikä voi lisätä paikkakunnan ja kylien elinvoimaisuutta.

Hämeenkyrö - Nokia syöttövesijohto ja siirtoviemäri

- Hämeenkyrön ja Nokian välinen syöttövesijohto- ja siirtoviemärihanke on osa laajempaa Ikaalinen – Hämeenkyrö – Nokia välistä yhdysvesihuoltohanketta. Ensimmäisessä vaiheessa Hämeenkyrön ja Nokian välille on tarkoitus raken-taa syöttövesijohto pohjaveden johtamiseksi Nokian kaupungin tarpeisiin. Hankkeessa hyödynnetään osittain jo rakennettua Vammalan kaupungin syöttövesijohtoa (Lounais- ja Luoteis-Pirkanmaan vesihuoltohanke). Syöttö-vesijohdon kanssa samassa yhteydessä on tarkoitus rakentaa siirtoviemäri Hämeenkyrön jätevesien johtamiseksi Nokian kaupungin Kullaanvuoren puhdistamolle.
- (Kriteeri 1) Hankkeessa on mukana kaksi kuntaa: Nokia ja Hämeenkyrö. Hanke tuottaa vettä noin 8000 asukkaan tarpeisiin Nokialla (asukkaita lähes 30 000). Hanke palvelee välillisesti myös Ylöjärveä ja osittain Tampereen länsiosaa. Hämeenkyrön kannalta hanke mahdollistaa vesihuollon kehittämi-sen kunnassa kokonaisuutena (myös haja-asutuksen osalta). Tavoitteena on vesihuoltoratkaisujen turvaaminen pitkällä aikavälillä.
- (Kriteeri 2) Hanke turvaa Nokian kaupungin hyvälaatuisen, pohjavedestä val-mistetun talousveden saantia. Hankkeen toteuttamisella varmistetaan veden-hankinnan toimintavarmuutta poikkeustilanteissa myös Ylöjärvellä ja Tam-pereen länsiosissa. Hankkeen tarkoituksena on myös vahvistaa vedenjakelua koko yhdysvesijohdon varrella. Tavoitteena on hyödyntää laajasti Luoteis-Pir-kanmaalla sijaitsevia pohjavesivarjoja ja jo olemassa olevia ja rakenteilla olevia yhdysvesiverkostoja.
- (Kriteeri 3) Hanke mahdollistaa linjauksen varrella olevien kylätaajamien (asukasmäärä yht. noin 1000) kytkemisen järjestetyn vesihuollon piiriin. Tämän myötä asumisviihtyisyys paranee ja ympäristön/ vesistöjen kuormitus vähenee paikallisesti.

- (Kriteeri 4) Jätevesien käsittelyn keskittämisen myötä on mahdollisuus päästä kokonaisuuden kannalta parempaan puhdistustulokseen. Lisäksi ison laitoksen käyttövarmuus on parempi. Hämeenkyrön puhdistamon toiminnan loppumisen myötä poistuu sen aiheuttama vesistökuormitus (paikallista merkitystä).
- (Kriteeri 5) Jätevesien käsittelyn keskittäminen lisää kustannustehokkuutta. Hankkeen taloudellisia perusteita selvitetään vielä jatkossa.
- (Kriteeri 6) Hanke lisää putkilinjan varrella olevien kylien (mm. Mahnala, Mi-hari, Sasi) kiinnostavuutta uuden asutuksen näkökulmasta. Uusi asutus lisää kylien elinvoimaisuutta ja auttaisi mm. kyläkoulujen toiminnan säilyttämisessä.

Tavase: Valkeakosken suunta

- TAVASE -hankkeella tarkoitetaan Tampereen ja Valkeakosken seutujen vedenhankinta käsittävää selvitystä, suunnitelmaa ja toteutettavaa laajaa alueellista yhteistyöhanketta. Hankkeen tavoitteena on alueen pohjavesivarojen mahdollisimman tehokas käyttöönnotto ja tekopohjaveden muodostamismahdollisuuksien selvittäminen. Erityistä huomiota kiinnitetään talousveden laadun parantamismahdollisuuksiin ja poikkeustilanteiden vedenhankinnan toimivuuteen. Koko hanke sijoittuu Pirkanmaalla kolmen seutukunnan alueelle ja sen toteutus turvaa veden laadun ja vedenhankinnan toimintavarmuuden lopullisessa laajuudessaan 12 kunnan alueella.
- TAVASE -hankkeeseen liittyvien siirtolinjojen suunnittelusta ja rakentamisesta vastaavat kunkin toimitussuunnan kunnat erikseen. Siirtolinja on ensimmäisenä tarkoitus rakentaa tekopohjavesilaitosalueelta Valkeakoskelle, josta edelleen tekopohjavettä siirretään Akaan, Kylmäkosken, Vesilahden ja Lempäälän kuntien käyttöön. Siirtolinjakaivantoja on mahdollisuus hyödyntää myös viemäroinnin rakentamiseen.
- (Kriteeri 1) Tavase -hankkeessa on mukana kokonaisuutena yhdeksän kuntaa. Valkeakosken suunnan siirtolinjan rakentaminen turvaa vedenhankintaa Valkeakoskella, Akaassa, Kylmäkoskella, Vesilahdella ja Lempäälässä (vesijohtoverkkoon liittyneitä yht. yli 45 000). Valkeakoskella siirtolinjan rakentaminen mahdollistaa luopumisen pintaveden käytöstä. Tällä hetkellä alueen vedenhankinta perustuu 85 % pintaveden käyttöön. Hankkeen vaikutus on erityisesti tältä osin huomattava.
- (Kriteeri 2) Hanke parantaa vesihuollon toimivuutta erityistilanteissa kaikissa vaikutusalueen kunnissa. Merkitys on tässä mielessä suurin Valkeakoskelle ja Akaalle.
- (Kriteeri 4) Hanke parantaa talousveden laatua ja riittävyttä vaikutusalueen kunnissa. Tekopohjavesi ei ole yhtä herkkä raakaveden laatuongelmille. Lisäksi pintaveden käsittelyssä tarvittavien kemikaalien käytöstä voidaan luopua.
- (Kriteeri 5) Hankkeen kustannukset ovat kohtuulliset saavutettaviin hyötyihin nähden. Kokonaisuutena Tavase -hankkeen kustannukset voisivat muodostua veden kuluttajille liian suureksi ilman valtion osallistumista siirtolinjahankkeiden rahoittamiseen.
- (Kriteeri 6) Hankkeen toteuttamisella lisätään edellytyksiä alueen elinkeinojen ja teollisuuden kehittämiseksi. Tällä on myönteinen vaikutus työllisyystilanteen parantamiselle. Nykyisin alueella sijaitsee mm. valtakunnallisesti merkittävää elintarviketeollisuutta.

Erilliset viemärihankkeet

Kihniö - Parkano siirtoviemäri

- Tarkoituksena on rakentaa siirtoviemäri Kihniöstä Parkanoon Kihniön kunnan jätevesien käsittelyä varten. Parkanon kaupungin jätevedenpuhdistamolla Kihniön kunnan jätevedenpuhdistamo on ns. suopuhdistamo. Puhdistamolla käsitellään noin 870 asukkaan jätevedet sekä haja-asutuksen sako- ja umpikäivoliitteet. Kihniön jätevedenpuhdistamon nykyisessä ympäristöluvassa edellytetään jätevesien käsittelyn muuttamista biologiseksi käsittelyksi vuoden 2008 loppuun mennessä. Käytännössä tämä tarkoittaisi uuden puhdistamon rakentamista. Samanaikaisesti Parkanon kaupunki on rakentamassa uutta jätevedenpuhdistamoa. Puhdistamon mitoituksessa on huomioitu Kihniön jätevesien käsittely.
- (Kriteeri 1) Hankkeessa on mukana kaksi kuntaa, Kihniö ja Parkano. Hankkeella on merkitystä erityisesti Kihniölle, joka näin välttyy uuden puhdistamon rakentamisesta aiheutuvilta kustannuksilta.
- (Kriteeri 4) Kuntien jätevesien yhteiskäsittelyllä parannetaan toimintavarmuutta ja tehostetaan jätevedenkäsittelyä. Kihniön puhdistamon toiminnan loppumisen myötä poistuu sen aiheuttama vesistökuormitus (paikallista merkitystä).
- (Kriteeri 5) Jätevesien käsittelyn keskittäminen lisää toiminnan kustannustehokkuutta. Hankkeen myötä Kihniön kunta välttyy uuden puhdistamon rakentamisesta aiheutuvilta kustannuksilta. Hankkeen kustannukset ovat kohtuulliset saavutettaviin hyötyihin nähden.

Juupajoki - Hirsilä - Orivesi siirtoviemäri

- Tarkoituksena on poistaa käytöstä Juupajoen Korkeakosken puhdistamo sekä Orivedellä sijaitseva Hirsilän puhdistamo ja rakentaa tarvittava siirtoviemäri pumppaamoineen Juupajoelta Hirsilän kautta Oriveden keskustan viemäri-verkostoon ja näin keskittää jätevesien käsittely Tähtiniemen puhdistamolle.
- (Kriteeri 1) Hankkeessa on mukana kaksi kuntaa Juupajoki ja Orivesi. Hankkeen myötä välttyään pienten puhdistamoiden saneeraamiselta ajanmukaiseen kuntoon. Jätevesien käsittelyn keskittämisellä tavoitellaan mm. parempia käsittelytuloksia. Hanke tiivistää Juupajoen ja Oriveden vesihuoltoyhteistyötä entisestään (vedenhankinnassa tehdään jo yhteistyötä).
- (Kriteeri 4) Kuntien jätevesien yhteiskäsittelyllä parannetaan toimintavarmuutta ja tehostetaan jätevedenkäsittelyä. Paikallinen vesistökuormitus vähennee hankkeen myötä lakkautettavien puhdistamoiden osalta.
- (Kriteeri 5) Hanke mahdollistaa kustannussäästöt pitkällä aikajänteellä, kun verrataan hankkeen kustannuksia puhdistamoiden saneerauksen kustannuksiin. Jätevesien käsittelyn keskittäminen lisää toiminnan kustannustehokkuutta.
- (Kriteeri 6) Hanke edistää alueellista yhteistyötä.

Vammala - Äetsä - Huittinen siirtoviemäri

- Tavoitteena on johtaa Vammalan ja Äetsän jätevedet Huittisten puhdistamolle. Vammalassa jätevedenpuhdistamon laajamittainen saneeraaminen on edessä lähivuosina. Hankkeen johdosta saneeraukselta voidaan välttyä. Huittisten puhdistamon saneeraus on vastaavasti suunnitteilla ja siellä on jo valmiiksi kapasiteettia ottaa vastaan Äetsän ja Vammalan jätevedet. Punkalaitumen liittämistä hankkeeseen mukaan selvitetään vielä jatkossa.

- (Kriteeri 1) Yhteistyössä on mukana kolme kuntaa: Vammala, Äestä ja Huittinen. Hanke merkitsee niille päänavausta vesihuoltoyhteistyössä. Vammalassa ja Äetsässä vältytään hankkeen myötä oman puhdistamon saneeraukselta. Huittisissa taas saadaan puhdistamo entistä tehokkaampaan käyttöön.
- (Kriteeri 4) Jätevesien yhteiskäsittelyllä parannetaan toimintavarmuutta ja tehostetaan jätevedenkäsittelyä. Vammalan ja Äetsän puhdistamoiden toiminnan loppumisen myötä poistuu niiden aiheuttama paikallinen vesistökuormitus (merkitys Kokemäenjoessa vähäinen).
- (Kriteeri 5) Hanke parantaa jätevesien käsittelyn kustannustehokkuutta. Lisäksi hanke mahdollistaa kustannussäästöt pitkällä aikajänteellä, kun verrataan hankkeen kustannuksia puhdistamoiden saneerauksen kustannuksiin. Hankkeen kustannukset ovat kohtuulliset saavutettaviin hyötyihin nähden.

Kuhmalahti - Kangasala siirtoviemäri

- Tavoitteena on johtaa Kuhmalahden puhdistamon jätevedet Kangasalan kautta käsiteltäviksi Tampereelle. Puhdistamolla on käsitelty nykyisin 700 asukkaan jätevedet.
- (Kriteeri 1) Hankeyhteistyö koskettaa pääsääntöisesti kahta kuntaa; Kuhmalahtea ja Kangasalaa. Kuhmalahdelle hankkeen merkitys on suuri. Se pystyy välttämään olemassa olevan puhdistamon saneeraamisen/ uuden puhdistamon rakentamisen.
- (Kriteeri 3) Hankkeen myötä linjan varrella oleva asutus (noin 200 asukasta) saadaan kytkettyä järjestetyn viemäroinnin piiriin, minkä myötä asumisviihtyisyys paranee ja ympäristön/ vesistön kuormitus vähenee paikallisesti.
- (Kriteeri 5) Hankkeen edellyttämät investointikustannukset ovat pienemmät kuin puhdistamon saneerauksen/ uuden puhdistamon rakentamisen kustannukset. Myös jätevesien käsittelyn kustannustehokkuus paranee. Hankkeen kustannukset ovat kohtuulliset saavutettaviin hyötyihin nähden.
- (Kriteeri 6) Viemäriinja lisää putkilinjan varren kiinnostavuutta asuntorakentamiseen, mikä parhaimmillaan voi edistää seudun elinvoimaisuutta.

Ikaalinen - Hämeenkyrö siirtoviemäri

- Hämeenkyrön ja Nokian välinen syöttövesijohto- ja siirtoviemärihanke on osa laajempaa Ikaalinen – Hämeenkyrö – Nokia välistä yhdysvesihuoltohanketta. Syöttövesijohdon kanssa on samassa yhteydessä on tarkoitus rakentaa siirtoviemäri Hämeenkyrön jätevesien johtamiseksi Nokian kaupungin Kullaanvuoren puhdistamolle. Toisessa vaiheessa on suunniteltu siirtoviemärin rakentamista Ikaalisten ja Hämeenkyrön välille Ikaalisten jätevesien johtamiseksi keskitettyyn jätevesienkäsittelyyn.
- (Kriteeri 1) Hankeyhteistyössä on kaikkiaan mukana kolme kuntaa; Ikaalinen, Hämeenkyrö ja Nokia.
- (Kriteeri 4) Jätevesien käsittelyn keskittämisen myötä on mahdollisuus päästä kokonaisuuden kannalta parempaan puhdistustulokseen. Lisäksi ison laitoksen käyttövarmuus on parempi. Ikaalisten puhdistamon toiminnan loppumisen myötä poistuu sen aiheuttama paikallinen vesistökuormitus (merkitys vähäinen).
- (Kriteeri 5) Jätevesien käsittelyn keskittäminen lisää kustannustehokkuutta. Hankkeen taloudellisia perusteita selvitetään vielä jatkossa.

Erilliset vesijohtohankkeet

Toimintavarmuuden parantaminen eteläisellä Pirkanmaalla

- Hankekokonaisuuteen sisältyy useita hankkeita, jotka tähtäävät talousveden jakelun toimintavarmuuden parantamiseen eteläisen Pirkanmaan kunnissa. Hankekokonaisuuteen sisältyvien uusien vesijohtolinjojen rakentamisella pyritään yhdistämään olemassa olevia verkostoja toisiinsa ja lisäämään nykyisten verkostojen vedenvälityskapasiteettia. Tukilain edellytykset täyttäviä toimintavarmuuden kannalta keskeisiä linjaosuuksia ovat hankekokonaisuudesta seuraavat: Linnakorven yhdysvesijohto Pirkkalassa, Vuoreksen yhdysvesijohto Tampereen ja Lempäälän välillä ja VaToViLe -yhteyden täydentäminen Lempäälän ja Valkeakosken välillä.
- (Kriteeri 1) Hankekokonaisuuteen liittyy viisi kuntaa: Tampere, Lempäälä, Pirkkala, Valkeakoski ja Akaa. Yhteistyöllä pyritään parantamaan talousveden riittävyttä. Hankkeet ovat hyvin tärkeitä kuntien vesihuollon toimintavarmuuden turvaamiseksi. Valkeakoskella hanke on tärkeä myös elintarviketeollisuuden kannalta.
- (Kriteeri 2) Tavoitteena on parantaa ko. kuntien vesihuollon toimintavarmuutta, erityisesti toimenpiteet tähtäävät tilanteen parantamiseen veden riittävyden osalta.
- (Kriteeri 5) Hankekokonaisuuteen sisältyvät yksittäiset vesijohtolinjat ovat hankkeina pieniä/ pienehköjä, mutta niiden merkitystä toimintavarmuuden kannalta voidaan pitää suurena. Näin ollen kustannukset ovat kohtuulliset saavutettaviin hyötyihin verrattuna.
- (Kriteeri 6) Hanke edistää seudun elinvoimaisuutta parantamalla erityisesti Valkeakoskella elintarviketeollisuuden toimintavarmuutta.

Tavase: Tampereen suunta

- TAVASE -hankkeella tarkoitetaan Tampereen ja Valkeakosken seutujen vedenhankinta käsittävää selvitystä, suunnitelmaa ja toteutettavaa laajaa alueellista yhteistyöhanketta. Suunnittelua on tehty yli 30 vuoden ajan. Hankkeen tavoitteena on alueen pohjavesivarojen mahdollisimman tehokas käyttöönotto ja tekopohjaveden muodostamismahdollisuuksien selvittäminen. Erityistä huomiota kiinnitetään talousveden laadun parantamismahdollisuuksiin ja poikkeustilanteiden vedenhankinnan toimivuuteen. Koko hanke sijoittuu Pirkanmaalla kolmen seutukunnan alueelle ja sen toteutus turvaa veden laadun ja vedenhankinnan toimintavarmuuden lopullisessa laajuudessaan 13 kunnan alueella.
- TAVASE -hankkeeseen liittyvien siirtolinjojen suunnittelusta ja rakentamisesta vastaavat kunkin toimitussuunnan kunnat erikseen. Tampereen verkostosta vettä voidaan johtaa tarvittaessa Kangasalan, Lempäälän, Ylöjärven ja Nokian verkostoihin asianomaisten kuntien välisiin sopimuksiin perustuen. Tampereen kautta hankkeessa on mukana myös vedenhankintayhtiön ulkopuolelle jäänyt Pirkkala, sillä Tampere toimittaa noin 90 % Pirkkalan jakamasta talousvedestä.
- (Kriteeri 1) Tavase -hankkeessa on mukana kokonaisuutena yhdeksän kuntaa. Tampereen suunnan siirtolinjan rakentaminen turvaa vedenhankintaa Tampereella, Kangasalla ja Lempäälässä (asukasmäärä yht. yli 225 000). Tampereella hanke mahdollistaa luopumisen pintaveden käytöstä. Tällä hetkellä Tampereen vedenhankinta perustuu 60 prosenttisesti pintaveden käyttöön. Hankkeen vaikutus on erityisesti tältä osin huomattava.

- (Kriteeri 2) Hanke parantaa vesihuollon toimivuutta erityistilanteissa kaikissa vaikutusalueen kunnissa. Merkitys on tässä mielessä suurin Tampereelle.
- (Kriteeri 4) Hanke parantaa talousveden laatua ja riittävyttä vaikutusalueen kunnissa. Tekopohjavesi ei ole yhtä herkkä raakaveden laatuongelmille. Lisäksi pintaveden käsittelyssä tarvittavien kemikaalien käytöstä voidaan luopua.
- (Kriteeri 5) Hankkeen kustannukset ovat kohtuulliset saavutettaviin hyötyihin nähden. Kokonaisuutena Tavase -hankkeen kustannukset voisivat muodostua veden kuluttajille liian suureksi ilman valtion osallistumista siirtolinjahankkeiden rahoittamiseen.

Liite I. Hankelistaus, ei ohjelma

Hanke	Pituus [km]	Arvio kokonaiskustannuksista (1000 €)	Huomioitavaa	Yleis-suunnitelma tehty	Hanke saanut aloitusrahoituksen	Arvioitu toteutus aika
VIEMÄRI + VESIJOHTO -HANKKEET						
Kangasala - ampere siirtoviemäri ja yhdysesijohto	10	6 700	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	X	X	2007-2009
Lounais- ja Luoteis-Pirkanmaan vesihuoltohanke, vaihe I	46	8 878	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	X	X	2006-2008
Suodenniemi - Mouhijärvi - Häijää syöttö- ja yhdysesijohto ja siirtoviemäri	15	2 000	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	X	-	2008-2009
Killinkoski - Virrat - Kukkokangas yhdysesijohto ja siirtoviemäri	25	3 400	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	X	-	2009-2010
Sappee - Aitoo - Pälkäne yhdysesijohto ja siirtoviemäri	18	3 514	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	X	-	2009-2012
Hämeenkyrö - Nokia syöttövesijohto ja siirtoviemäri	34	13 000	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	(tekeillä)	-	2011-2014
Tavase: Valkeakosken suunta	21	5 000	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	-	-	2013-2015
Kuru - Ylinen - Ylöjärven keskusta	36	3 683	Edellyttää lisäselvityksiä	-	-	
Punkalaidun - Huittinen	15	2 000	Kustannusarvio saatu hankesuunnitelmasta	-	-	2020->
Ujala - Toijala	21	2 803		-	-	
Ruoveden Visuvesi - Ruoveden kirkonkylä	20	1 486	Edellyttää lisäselvityksiä	-	-	
Nuutajärvi - Urjalankylä	4	400		-	-	2015-2020
ERILLISET VIEMÄRIHANKKEET						
Kihniö - Parkano siirtoviemäri	26	2 830	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	X	-	2009-2010
Juupajoki - Hirsilä - Orivesi siirtoviemäri	17	1 200	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	X	-	2010-2011
Vammala - Äetsä - Huittinen siirtoviemäri	8	8 000	Edellyttää lisäselvityksiä	-	-	2011-2012
Kuhmalahti - Kangasala siirtoviemäri	14	2 000	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	X	-	2013-2014
Ikaalinen - Hämeenkyrö siirtoviemäri	19	3 000	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	(tekeillä)	-	2015->
Orivesi - Kangasala	35	5 481	Edellyttää lisäselvityksiä	-	-	2020->
Toijala - Valkeakoski	15	4 631		-	-	2020->
ERILLISET VESIJOHTOHANKKEET						
Toimintavarmuuden parantaminen eteläisellä Pirkanmaalla, keskeiset hankkeet: Linnankorven yhdysesijohto, Vuoreksen yhdysesijohto sekä VaToViLe-yhteys Lempäälän ja Valkeakosken välillä	22	5 250	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	X	-	2010-2011
TAVASE-vesijohdot: Tampereen suunta	16	10 000	Kustannusarvio saatu tarkemmasta suunnitelmasta	-	-	2015-2017
Iittala - Kalvola - Tarttila (Toijala)	10	604	Edellyttää lisäselvityksiä	-	-	

Taulukossa käytetyt merkinnät:

x = pitää paikkansa

- = ei pidä paikkaansa

(tyhjä) = ei tietoa

Liite 2/1. Lista vesihuoltohankkeiden suunnitteluasiakirjoissa tarkasteltavista seikoista

Vesihuoltohankkeiden suunnitelma-asiakirjoissa käsiteltävät asiat:

Vesihuoltohankkeen avustushakemuksessa tulee esittää perusteet sille, että haettava avustus täyttää tukemiselle laissa määrätyt edellytykset. Hakemukseen tulee liittää tarpeelliset selvitykset, joilla tukikelpoisuuden täyttymistä voidaan arvioida. Seuraavaan on listattu esimerkinomaisesti asioita, joita tullaan tarkastelemaan hankkeiden tukikelpoisuuden arvioinnissa.

- 1) Hankkeen tavoitteena on alueellisen yhteistyön aikaansaaminen vesihuollossa
 - montako kuntaa ja vesihuoltoyhtiötä hankkeessa on mukana
 - mikä on vaikutusalueen asukasmäärä
 - edistääkö hanke vesivarastrategian mukaisia päämääriä (alueellisen suunnittelun, toimintojen kokoamisen, yhteistyön ja kumppanuuksien edistäminen)
 - mikä merkitys yhteistyöllä on vaikutusalueen vesihuollon toimivuuden kannalta
- 2) Hankkeen tavoitteena on vesihuollon turvaaminen erityistilanteissa
 - parantaako hanke vesihuollon toimivuutta erityistilanteissa
 - mikä on hankkeen vaikutus vesihuollon varmuuteen hankkeessa mukana olevissa kunnissa (määritellään vesihuollon varmuusluokassa tapahtuva muutos)
- 3) Hankkeen tavoitteena on aikaansaada sellainen vesihuolto, että haja-asutusalueilla tai maaseutuyhdyskunnissa on kohtuullisin kustannuksin saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemäröinti
 - kuinka monta taloutta voi hankkeen myötä liittyä järjestetyn vesihuollon piiriin (vaikutus liittymisasteeseen)
 - millainen vaikutus hankkeella on talousveden laatuun ja riittävyteen alueella (vrt. nykytila: mahdolliset ongelmat kiinteistökohtaisissa kaivoissa)
 - vähentääkö hanke kiinteistökohtaisista puhdistamoista aiheutuvia haittoja
 - miten hanke vaikuttaa jätevesikuormitukseen vesistöjen tila huomioiden
- 4) Hankkeen toteuttaminen on terveydellisistä tai ympäristönsuojelullisista tai muista niihin verrattavista syistä tarpeellista
 - mikä vaikutus hankkeella on vesistöjen kokonaiskuormitukseen (BHK, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi)
 - mikä vaikutus hankkeella on paikallisesti vesistökuormitukseen; millainen on vesistön tila ja ongelmat nykyisin (mm. vesistön vesiensuojelullinen herkkyys, jätevesien käsittelytaso lupaehtojen näkökulmasta)
 - mikä vaikutus hankkeella on ympäristön tilaan ja ympäristöriskeihin
 - millainen vaikutus hankkeella on talousveden laatuun ja riittävyteen alueella (vrt. nykytila)
 - millainen vaikutus hankkeella on veden käsittelyssä käytettävien kemikaalien määrään
- 5) Hankkeen toteuttaminen on taloudellisista syistä tarpeellista ja toimenpiteen kustannukset ovat kohtuulliset sillä saavutettaviin hyötyihin verrattuna
 - aiheutuisiko hankkeen toteutuksesta asiakkaille/ kuluttajille/ kiinteistöille kohtuuttomia kustannuksia ilman valtion osallistumista kustannusten rahoitukseen
 - onko hankkeen toteutus kustannussyistä perusteltua samanaikaisesti jonkun muun hankkeen kanssa ja tästä syystä toteutusta on järkevää aikaistaa
 - parantaako hanke vesihuoltolaitosten taloudellisia toimintaedellytyksiä ja toiminnan kustannustehokkuutta

Liite 2/2. Lista vesihuoltohankkeiden suunnitteluasiakirjoissa tarkasteltavista seikoista

- mahdollistaako hanke kustannussäästöt verrattuna nykytilanteeseen/tuleviin investointeihin nähden
 - millä perusteilla hankkeen kustannukset ovat kohtuulliset saavutettaviin hyötyihin verrattuna
- 6) Hanke edistää seudun elinvoimaisuutta
- onko vesihuollon nykytila vaikuttanut kielteisesti joidenkin tiettyjen toimialojen sijoittumiseen/ kehittämiseen
 - millainen vaikutus hankkeella on seudun elinvoimaisuuteen (mm. nykyisten toimijoiden säilyminen ja kehittämisedellytykset, kiinnostavuus uusien toimintojen/asukkaiden sijoittumisen näkökulmasta)
 - ovatko alueen elinkeinoelämän kehittämistavoitteet riippuvaisia vesihuollon tilasta
 - miten hanke vaikuttaa työllisyyteen (erit. pysyvien työpaikkojen määrä, työllisyysaste)
- 7) Muut tekijät
- miten kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelma (ja Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelman) on otettu suunnitelmassa huomioon
 - miltä osin hanke sijoittuu haja-asutusalueelle (mikä osa (%) esim. kokonaispituudesta)
 - haja-asutuksen viemäröinti; millä perusteilla hanke on parempi kuin kiinteistökohtaiset ratkaisut (näkökulmina mm. kustannustehokkuus, tekninen toimivuus, ympäristön tila)
 - vaikuttaako hanke pohjaveden/tekopohjaveden osuuteen vesilaitosten jakamasta vedestä; miltä osin pohjavedenotolla korvataan pintaveden käyttöä
 - millainen vaikutus hankkeella on alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämiseen
 - miten hanke vaikuttaa energian kulutukseen (erit. uusiutumattomien energiavarojen käyttöön) ja kasvihuonepäästöihin
 - miten hanke vaikuttaa puhdistamolietteen hyötykäyttömahdollisuuksiin

Liite 3. Hankkeiden kiireellisyyden arviointiperusteet

Hankkeiden kiireellisyyden arviointiperusteet

Tukilain edellytykset täyttäviä vesihuoltohankkeita on toimenpideohjelmassa tarkasteltu mm. hankkeiden kiireellisyyden näkökulmasta. Kiireellisyys on yhdessä hankkeen vaikuttavuuden ja valmiusasteen kanssa ollut määrittämässä hankkeiden toteutusjärjestystä.

Seuraavassa on lueteltu kaikkein keskeisimmät hankkeiden kiireellisyyteen vaikuttavat näkökulmat (Huom! Tekijät eivät ole tärkeysjärjestyksessä.):

- Vesihuollon toimintavarmuuden parantaminen (erityisesti vedenhankinnan osalta)
- Talousveden laadun ja riittävyyden parantaminen; tavoitteena mm. pintaveden käytön vähentäminen
- Jäteveden käsittelytason parantaminen (erityisesti jos käsittelytaso on ollut riittämätön lupaehtojen tai kustannusten näkökulmasta); kehittämisvaihtoehtona joko puhdistamon saneeraus tai jätevesien siirto muualle käsiteltäväksi
- Ympäristö- ja terveysriskien vähentäminen
- Hankkeen toteutuksen kytkeytyminen toiseen investointiin (erityisesti jos aikaistettu toteutus mahdollistaa kustannussäästöt)

Liite 4. Kuvaus hankkeiden arvioinnissa käytetystä pisteetyksestä

Kuvaus hankkeiden arvioinnissa käytetystä pisteetyksestä

Hankkeiden vaikuttavuuden arvioinnissa on käytetty seuraavaa pisteitystä:

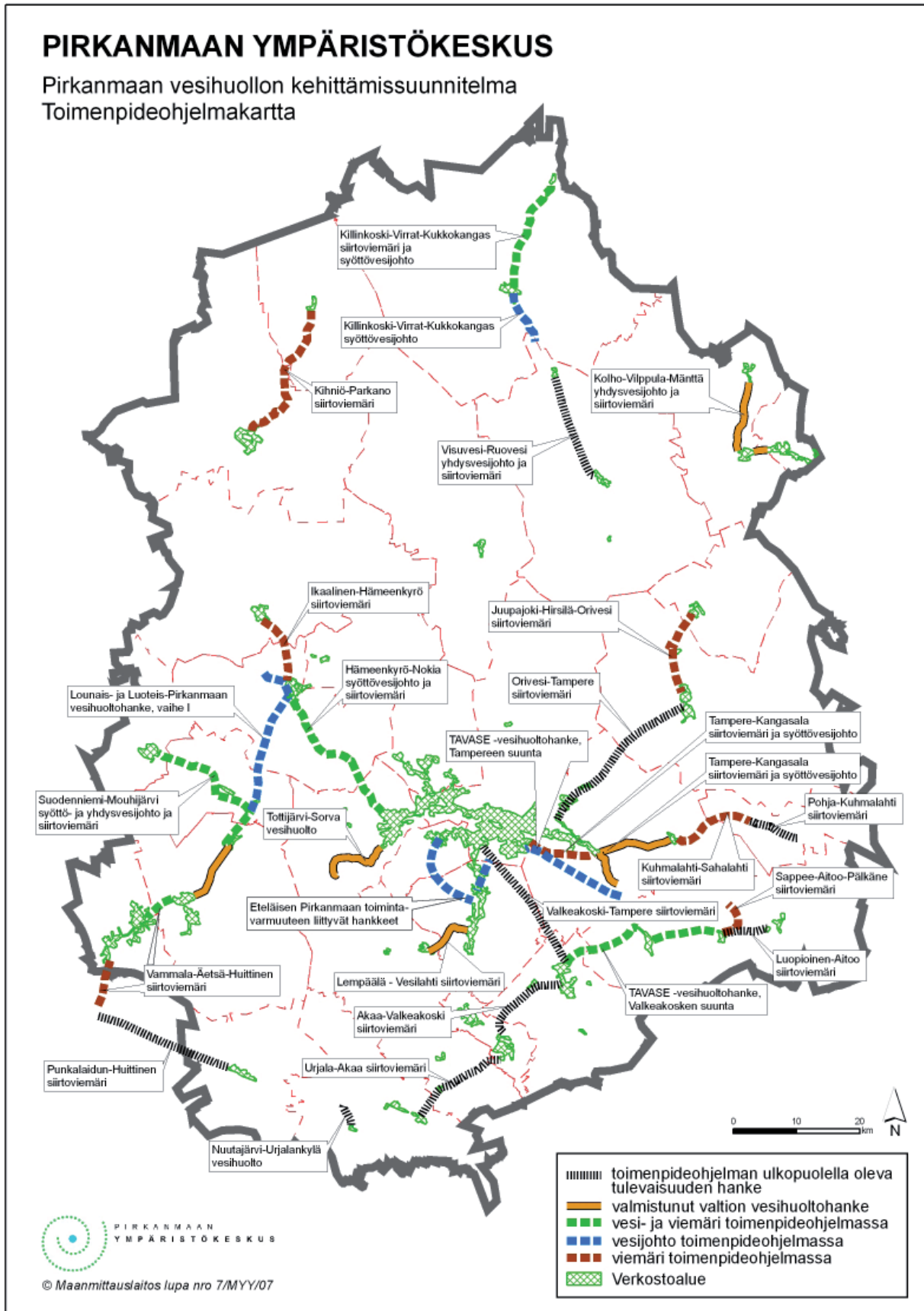
- 0 = hanke ei täytä kriteerinä olevaa tavoitetta
- 1 = hankkeen vaikuttavuus tarkasteltavan kriteerin näkökulmasta vähäinen
- 3 = hankkeen vaikuttavuus kohtuullinen/hyvä
- 5 = hankkeen vaikuttavuus merkittävä

Kriteerien painotus huomioiden on hankkeen yhteispistemäärä enimmillään 5 silloin, kun se saa täydet pisteet kaikkien kriteerien osalta.

Hankkeiden arvioinnissa on käytetty mm. seuraavia taustatietoja, jotka on koottu niistä hankkeista, joiden toteutuksen arvellaan olevan ajankohtaista tarkastelulla ajanjaksolla (vv. 2010 - 2020):

- Hankkeessa mukana olevien kuntien määrä.
- Hankkeessa mukana olevien vesihuoltolaitosten määrä.
- Asukasmäärä, joihin hanke suoraan vaikuttaa.
- Kunnan vesihuollon varmuusluokka ennen hanketta.
- Kunnan vesihuollon varmuusluokka hankkeen toteuduttua.
- Vesijohto-/viemäriverkostoon hankkeen myötä liittyvien talouksien/asukkaiden määrä suhteessa verkostoon liittyneiden talouksien/asukkaiden määrään (toteutuma ennen hanketta).
- Talousveden laadussa hankkeen myötä tapahtuva muutos. (tarkasteluasteikko: +/- 0)
- Vesistöjen kokonaiskuormituksessa hankkeen myötä tapahtuva muutos. (tarkasteluasteikko: +/- 0)
- Vesistökuormituksessa hankkeen myötä tapahtuva muutos vastaanottavan vesistön kannalta. (tarkasteluasteikko: +/- 0)

Hankkeiden arviointi on tehty karkeasti käytettävissä olevien tietojen perusteella. Rahoitusperusteet tullaan tarkistamaan lopullisten suunnitelmien pohjalta ennen rahoitusesityksen tekemistä valtiolle.

KUVAILEHTI

<i>Julkaisija</i>	Pirkanmaan ympäristökeskus	<i>Julkaisu-aika</i>	Joulukuu 2007
<i>Tekijä(t)</i>	Pirkanmaan ympäristökeskus		
<i>Julkaisun nimi</i>	Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma - toimenpideohjelma		
<i>Julkaisusarjan nimi ja numero</i>	Pirkanmaan ympäristökeskuksen raportteja 06/2007		
<i>Julkaisun teema</i>			
<i>Julkaisun osat/ muut saman projektin tuottamat julkaisut</i>			
<i>Tiivistelmä</i>	<p>Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma on vesihuoltolain mukainen viranomaisten ja kuntien yhdessä laatima yleissuunnitelma, jossa esitetään strategiset tavoitteet ja suunnitelma Pirkanmaan vesihuollon ylikunnalliselle kehittämiselle. Kehittämissuunnitelmasta laaditussa toimenpideohjelmassa hankkeet on asetettu alustavaan toteuttamisjärjestykseen niiden valmiusasteen, kiireellisyyden ja vaikuttavuuden perusteella.</p> <p>Toimenpideohjelma on laadittu viranomaisten suunnittelun apuvälineeksi. Tehtyjä hankekohtaisia tarkasteluja ja hankkeiden vertailua hyödynnetään mm. valtion vesihuollon tukitoimenpiteiden suunnittelussa ja ennakoinnissa sekä rahoitus-/avustushakemusten käsittelyssä.</p> <p>Toimenpideohjelma on hyväksytty Pirkanmaan ympäristökeskuksessa ja Pirkanmaan maakuntahallituksessa. Toimenpideohjelmaa on varauduttu päivittämään vuosittain.</p>		
<i>Asiasanat</i>	toimenpideohjelma, vesihuolto, Pirkanmaa, jätevesi, vedenhankinta, lietteenkäsittely		
<i>Rahoittaja/ toimeksiantaja</i>	Pirkanmaan ympäristökeskus		
	ISBN 978-952-11-2943-8 (nid.)	ISBN 978-952-11-2944-5 (PDF)	ISSN 1796-1793 (pain.)
	<i>Sivuja</i> 29	<i>Kieli</i> Suomi	<i>Luottamuksellisuus</i> Julkinen
			ISSN 1796-1807 (verkkok.) <i>Hinta (sis. alv 8 %)</i> 10 €
<i>Julkaisun myynti/ jakaja</i>	Pirkanmaan ympäristökeskus		
<i>Julkaisun kustantaja</i>	Pirkanmaan ympäristökeskus		
<i>Painopaikka ja -aika</i>	Tampereen yliopistopaino 2007		

Toimenpideohjelma on laadittu jatkotyönä vuoden 2005 lopulla valmistuneelle Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelmalle, joka on vesihuoltolain mukainen viranomaisten ja kuntien yhdessä laatima yleissuunnitelma. Toimenpideohjelmassa arvioidaan kehittämissuunnitelmaan sisältyvien hankkeiden toteuttamismahdollisuuksia vesihuollon tukemista koskevan lain pohjalta. Hankkeet on toimenpideohjelmassa asetettu alustavaan toteuttamisjärjestykseen niiden valmiusasteen, kiireellisyyden ja vaikuttavuuden perusteella.

Toimenpideohjelma on laadittu viranomaisten suunnittelun apuvälineeksi. Tehtyjä hankekohtaisia tarkasteluja ja hankkeiden vertailua hyödynnetään mm. valtion vesihuollon tukitoimenpiteiden suunnittelussa ja ennakoinnissa sekä rahoitus-/ avustushakemusten käsittelyssä. Toimenpideohjelmassa esitettyjen hankkeiden toteutuminen on riippuvainen paitsi kuntien myös valtion päätöksistä.

Toimenpideohjelma on hyväksytty Pirkanmaan ympäristökeskuksessa ja Pirkanmaan maakuntahallituksessa.

ISBN 978-952-11-2943-8 (nid.)

ISBN 978-952-2944-5 (PDF)

ISSN 1796-1793 (pain.)

ISSN 1796-1807 (verkkokj.)